

OCASO

Mallorca

Ela Spalding
2025

*Et convid a llegir aquestes paraules en veu alta
per a tu i per a qui tenguís a prop*

Sorgírem del fons de la mar, les cadenes muntanyoses que formen els punts més alts d'aquesta illa.

Sorgírem quan la placa africana i la ibèrica s'acostaren amb una força inconcebible, creant els Alps, els Pirineus, la serralada de l'Àtlas i la Bètica, de la qual formam part, encara que una mar ens separi.

Som el darrer tram d'aquella serralada, i moltes de les nostres valls més profundes encara romanen sota l'aigua.

Travessant la nostra geografia, pots trobar un ball de colors, formes, textures, vestigis fòssils i esquerdes que contenen d'erupcions, d'ancestres marins, d'esdeveniments sobtats o pacientment dipositats.

Milions d'anys de sediments i restes acumulades, de valls i coves.

La terra es forma i, sense pausa, es transforma

Entre roca calcària i la pluja que la travessa, aquestes muntanyes sovint acullen un món de coves i aigua dolça que omple els torrents d'un territori sense rius.

Els rellars, rasclers o lapiaces, són rastres de l'aigua que ha modelat amb solcs la seva superfície, expliquen la porositat i la maleabilitat de la roca.

Elles transpiren

Respiren

En els temps

Amb el vent

I es van omplint

A estones, fórem una sola Mallorca i Menorca,
altres vegades, molta aigua separava la Tramuntana i el Llevant.

Les pujades i davallades de la mar, del gel i del desglaç, modelaren l'illa
que avui t'embolcalla.

Aquesta illa entre terres que, fa només 6 milions d'anys, tenia un clima
càlid i caribeny, amb costes plenes d'esculls de coral i boscos de manglars.

Beure l'aigua que brolla de la roca

Arribà un temps en què els tròpics i els seus habitants s'arreceraren
a altres latituds, i per aquí s'instal·là un clima atlàntic,
després de la darrera glaciació.

Alzinars colonitzaren l'illa, arbustos, prats terrestres i marins, i boscos
d'avellaners i castanyers, de teix o de boix.

Grans zones humides,
ombra misteriosa filtrant raigs de llum,
espais immensos com temples en valls i muntanyes.

Els animals i plantes s'adaptaren, reduïren la mida, enfortiren la pell,
enfonsaren més les arrels, per encabir-se en les dimensions que trobaven.

Diversificaren color, sabor i olor,

olor

olor

L'illa

paradís, més enllà, refugi, abric, horitzó nou, llar

per als bípedes que hi trobaren un món vibrant on viure.

Remogueren els meus fonaments,
aprofitaren les meves fonts,
les meves herbes, arbres, fruits i cries

Per fer gel,
calç i foc.
Teixir defenses,
construir recers.
Cobrir els seus morts,
llançar-se un nom.
Caçar als més desprevinguts,
cultivar aliments que resisteixin

Aprofitaren el sol,
l'arena, els camins,
el silenci i els destins

Estius molt càlids - el verd es retreu.
Dues primaveres plenes de flors, on el cosmos torna a la terra.
L'hivern reverdeix i l'aigua insisteix, brolla i persisteix

En l'aire,
en la mar,
en la roca

L'illa

paradís

Espècies mil·lenàries
viuen, sobreviuen i encara ens visiten

Amb ajuda, s'expandeixen,
es multipliquen, cuiden,
floreixen.

Es confonen
amb la calor

Hi ha qui recorda,
qui retorna al sòl el que li pertoca.
Qui crea ombra, aliment i niu.

Viuen amb el llentiscle, el voltor,
els marges i els sembrats,
la vinagrella, l'herbasana i el romaní,
es gronxen i s'estremeixen

amb els ritmes del lloc

Karoo,

Atacama,

Sonora.

Ressonen notícies del destemps que s'acosta.

Torna el tròpic,

el Carib s'atansa,

en les temperatures de nit i de dia.

Les criatures migren,
si poden.
Segueixen el so,
duent llavors, espores, arrels i pells.

Mentrestant,

les ones creixen,
les mars tornen a canviar.

Els boscos de posidònia aguanten, protegeixen.

Les temperatures s'enfilen i la terra recorda.

Els bípedes cerquen,
s'aferren les mans, s'acotxen o es giren.

Tanquen els ulls,

ulls,

ulls.

Sospiren de sobte,
i s'estiren al sol.

Aquí el cor s'eixampla, el cos descansa, i la lluna plena sembla brillar més forta des del seu port. Un port que connecta amb la resta del món, per rutes marítimes cap a altres terres que també sorgiren del fons de la mar i que, tal vegada, tal vegada, tenguin muntanyes com aquestes, plenes d'aigua dolça i cobertes de verdor.

Paraules d'Ela Spalding, escrites al març de 2025, inspirades per l'illa de Mallorca, i per les següents fonts:

Xerrades amb Daniel Christian Wahl i la feina d'organitzacions locals com la Fundación Vida Silvestre Mediterránea, la Fundació Iniciatives del Mediterrani, Arrells Marines i Save The Med

Los caminos del Agua en las Islas Baleares. Acuíferos y manantiales
de Rosa María Mateos Ruiz

La pàgina web *Geoturisme Illes Balears* del Govern de les Illes Balears

Història Geològica Bàsica i Actualitzada de Mallorca
de Lluís Moragues Zaforteza

Les Arrels de Puigpunyent, un viatge per la seva prehistòria
de Jaume Deyà i Just Hernández Marí

Mallorca Màgica
de Carlos Garrido

Les Plantes de les Illes Balears
d'Anthony Bonner

Amenazas costeras bajo el cambio climático. El caso de las Islas Baleares
Miguel Agulles (Institut Mediterrani d'Estudis Avançats)

Articles en diversos diaris al novembre de 2024 on van entrevistar Maria del Carme Garau, cap de Producció Vegetal de l'Institut d'Investigació i Formació Agroalimentària i Pesquera de Balears (IRFAP), sobre escenaris futurs per a les Illes Balears